

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas Atzinums par Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes ieteikumam par nepilngadīgo un cilvēka cieņas aizsardzību un tiesībām uz atbildi saistībā ar Eiropas audiovizuālo un informācijas pakalpojumu nozares konkurētspēju

(COM(2004) 341 final — 2004/0117 (COD))

(2005/C 221/17)

Padome 2004. gada 14. maijā saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 157. pantu nolēma apspriesties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes ieteikumam par nepilngadīgo un cilvēka cieņas aizsardzību un tiesībām uz atbildi saistībā ar Eiropas audiovizuālo un informācijas pakalpojumu nozares konkurētspēju

Transporta, enerģētikas, infrastruktūras un informācijas sabiedrības nodaļa, kas bija atbildīga par Komitejas darba sagatavošanu šajā jautājumā, pieņēma savu atzinumu 2005. gada 17. janvārī. Referents bija *Pegado Liz* kgs.

Savā 2005. gada 9. un 10. februāra 414. plenārajā sesijā (9. februāra sanāksmē) Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja ar 73 balsīm "par" un 2 "pret" pieņēma šādu atzinumu:

1. Priekšlikuma kopsavilkums attiecībā uz ieteikumu

1.1 Ar šo priekšlikumu ieteikumam ⁽¹⁾ par audiovizuālo un informācijas pakalpojumu saturu, aptverot visas pasniegšanas formas no pārraidīšanas līdz Internetam, Komisija ierosina plānveidīgi pārbaudīt 2003. gada 12. decembra otro novērtējuma ziņojumu par Padomes 1998. gada 24. septembra ieteikuma piemērošanu attiecībā uz Eiropas audiovizuālo un informācijas pakalpojumu nozares attīstību, veicinot attiecīgo valstu sistēmas, kuru mērķis ir sasniegt salīdzināmu un efektīvu nepilngadīgo un cilvēka cieņas aizsardzības līmeni. ⁽²⁾

1.2 Galvenie iemesli, kas nosaka minētā papildu ieteikuma nepieciešamību, ir, pirmkārt, uzdevumi, ko izvirza jaunākā tehnoloģijas attīstība, tostarp jauno datoru jauda un tas, ka platjoslas tehnoloģijas pieļauj tāda satura kā video izplatīšanu ar 3G mobilo tālrunu starpniecību. ⁽³⁾ Otrkārt, nelikumīga, kaitīga un nevēlama satura un darbības izplatīšana visās digitālās pārraidīšanas formās, sākot no radio un televīzijas līdz pat Internetam, turpina viest bažas lielākajā sabiedrības daļā un jo īpaši vecākos un izglītības darbiniekos, pašā nozarē un likumdevējos.

1.3 Lai gan Komisijai pašai ir pilnvaras izstrādāt ieteikumu projektus šajā jomā, uz kuru neattiecas tiesību aktu saskaņošana, ja tā uzskata to par nepieciešamu, lai nodrošinātu kopējā tirgus darbību un attīstību, šajā gadījumā tā vēlējas minētā dokumentā projekta izstrādē un pieņemšanā tieši iesaistīt Padomi un Eiropas Parlamentu.

Viens no ieteikuma mērķiem ir veicināt Eiropas audiovizuālās un informācijas nozares konkurētspēju, sekmējot nacionālo sistēmu darbību, kuras mērķis ir salīdzināms un efektīvs nepilngadīgo un cilvēka cieņas aizsardzības līmenis, un Komisija uzskata, ka plašākas sabiedrības debates, ko rosinās Eiropas Parlaments, līdz ar dalībvalstu piedalīšanos, tiekoties Eiropas Padomes ietvaros, atvieglos minētā mērķa īstenošanu. Tāpēc Komisija ierosina izmantot Līguma 157. pantu kā juridisko pamatu ieteikuma pieņemšanā.

1.4 Šajā priekšlikumā ieteikumam Komisija izsaka cerību, ka Eiropas Parlaments un Padome ieteiks dalībvalstīm izveidot juridiskus vai cita veida nosacījumus, kas veicinās uzticēšanās gaisotni un sekmēs audiovizuālo un informācijas pakalpojumu nozares attīstību.

Šajā sakarā Komisija izceļ četrus pasākumu veidus, kuru mērķis ir

⁽¹⁾ 2004. gada 30. aprīļa dok. COM(2004) 341 galīgā versija.

⁽²⁾ Ieteikums 98/560/EK publicēts 1998. gada 7. oktobra OV L 270; attiecībā uz šo priekšlikumu Komiteja 1998. gada 29. aprīlī izdeva atzinumu CES 626/98 (referente: *Jocelyn Barrow* kundze). Savukārt otrais vērtējuma ziņojums atrodams dok. COM(2003) 776 final.

⁽³⁾ Skatīt Komisijas paziņojumu par *Eiropas ātrdarbīga savienošana: jaunākie notikumi elektronisko sakaru nozarē* (COM(2004) 61 final) un OV C 120, 20.5.2005, referents: *McDonagh kungs*; skatīt arī *Komisijas paziņojumu par mobilajiem platjoslas pakalpojumiem* (2004. gada 30. jūnija COM(2004) 447).

- a) tiesību uz atbildi nodrošināšana visos plašsaziņas līdzekļos, ieskaitot Internetu, neierobežojot iespēju pielāgot minēto tiesību realizēšanas veidu katra atsevišķā plašsaziņas līdzekļa specifiskajiem raksturlielumiem,
- b) iespēju sniegšana nepilngadīgajiem atbildīgi izmantot audiovizuālos un informācijas pakalpojumus tiešsaistē, jo īpaši uzlabojot informētības līmeni vecāku, audzinātāju un skolotāju vidū par jauno pakalpojumu potenciālu un par līdzekļiem, ar kādiem šādus pakalpojumus iespējams padarīt drošus nepilngadīgajiem, sevišķi ar plašsaziņas līdzekļu izmantošanas prasmju vai izglītošanas programmu par plašsaziņas līdzekļiem starpniecību,
- c) kvalitatīva satura un pakalpojumu, ko sniedz nepilngadīgajiem, identificēšanas un piekļūstamības veicināšana, tostarp nodrošinot piekļuves līdzekļus izglītības iestādēs un sabiedriskās vietās,
- d) nozares rosināšana izvairīties no diskriminācijas dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, reliģiskās pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ visos plašsaziņas līdzekļos.

1.5 Turklāt Komisija uzskata, ka Eiropas Parlamentam un Padomei jāiesaka, lai dažādās attiecīgās nozares un ieinteresētās personas

- a) pieņem iniciatīvas, kas sniegtu nepilngadīgajiem plašāku piekļuvi audiovizuālajiem un informācijas pakalpojumiem, garantējot to, ka programmu saturs būs drošs un tiks uzraudzīts, izvairoties no potenciāli kaitīga satura, ieskaitot saskaņošanu "no lejas līdz pat augšai", nodrošinot sadarbību pašregulējošo un līdzregulējošo iestāžu starpā dalībvalstīs un daloties labākās prakses pieredzē attiecībā uz dažādiem jautājumiem, piemēram, kopīgu, aprakstošu simbolu sistēmu, kas palīdzētu lietotājiem novērtēt programmu saturu,
- b) izvairās no visām un jebkādam diskriminācijas formām un apkaro tās un veicina daudzveidīgu un patiesu gan sieviešu, gan vīriešu prasmju un iespēju sabiedrībā atainojumu.

1.6 Priekšlikuma pielikumā ir iekļautas dažas norādošas vadlīnijas attiecībā uz to pasākumu īstenošanu valsts līmenī, kuru mērķis ir nodrošināt tiesības uz atbildi visos plašsaziņas līdzekļos, ieskaitot:

- likumiskās intereses neatkarīgi no valstspiederības;
- laika posmus, kas atbilst šo tiesību īstenošanai;
- iespēju vērsties ar prasību tiesā.

2. Priekšlikuma pamatojums

2.1 Jautājums par nepilngadīgo aizsardzību pret kaitīgu saturu un tiesību uz atbildi realizāciju televīzijas programmās pirmo reizi parādās 1989. gada 3. oktobra Padomes Direktīvā 89/552/EEK par noteiktu noteikumu saskaņošanu, kādi paredzēti dalībvalstu normatīvajos vai administratīvajos aktos attiecībā uz televīzijas pārraižu darbības īstenošanu⁽⁴⁾, kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 30. jūnija Direktīvu 97/36/EK⁽⁵⁾ (kas pazīstama kā direktīva "Televīzija bez robežām").

2.2 Neraugoties uz to, un kā atceras Komisija, pirmais Kopienas dokuments, kas mēģināja reglamentēt audiovizuālo un informācijas pakalpojumu saturu, bija 1998. gada 24. septembra ieteikums, kas, atsaucoties uz to apsvērumu būtību, kas minēti 1996. gada 16. oktobra Zaļajā grāmatā par nepilngadīgo un cilvēka cieņas aizsardzību audiovizuālajos un informācijas pakalpojumos⁽⁶⁾, un uz 1997. gada 17. februāra rezolūciju par nelikumīgu un kaitīgu saturu Internetā⁽⁷⁾, izvirzīja virkni ieteikumu dalībvalstīm, nozarei un attiecīgajām pusēm galvenokārt ar pašregulēšanas starpniecību sekmēt uzticēšanās gaisotni, kas veicinātu audiovizuālo un informācijas pakalpojumu attīstību, nodrošinot nepilngadīgo un cilvēka cieņas augstu aizsardzības līmeni.

⁽⁴⁾ Padomes 1989. gada 3. oktobra Direktīva 89/552/EEK par noteiktu noteikumu saskaņošanu, kādi paredzēti dalībvalstu tiesību aktos, normatīvajos aktos vai administratīvajā darbībā attiecībā uz televīzijas pārraižu darbības veikšanu, 1989. gada 17. oktobra OV L 298, 23. lpp.

⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 1997. gada 30. jūnija Direktīva 97/36/EK, ar ko groza Padomes Direktīvu 89/552/EEK par noteiktu noteikumu saskaņošanu, kādi paredzēti dalībvalstu tiesību aktos, normatīvajos aktos vai administratīvajā darbībā attiecībā uz televīzijas pārraižu darbības veikšanu, 1997. gada 30. jūlija OV L 202, 60. lpp.

⁽⁶⁾ KOM(96) 483 galīgā versija, par ko EESK iesniedza atzinumu. Referente bija Barrow kdze, 1997. gada 22. septembra OV L 287, 11. lpp.

⁽⁷⁾ OV C 70, 6.3.1997.

2.3 Attiecībā uz šo svarīgo dokumentu Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja savā 1998. gada 29. aprīļa atzinumā⁽⁸⁾ vērsa uzmanību uz dažādiem izšķirošiem faktoriem attiecībā uz jebkādas tādas regulas principiem, raksturu, darbības sfēru un saturu, kas tiecas nodrošināt nepilngadīgo un cilvēka cieņas aizsardzību audiovizuālajos plašsaziņas līdzekļos. Īsumā, Komiteja izdarīja secinājumu, iesakot saskaņotu un integrētu pieeju audiovizuālo pakalpojumu regulai. Komiteja uzsvēra satura reitingu sistēmu un filtrējošas programmatūras lietojuma, atbildības skaidrojuma par nelikumīgu un kaitīgu saturu aspektus, iesakot iniciatīvas attiecībā uz vecāku, audzinātāju un skolotāju izglītošanu un informētības paaugstināšanu, un aicināja uz lielāku sadarbību un saskaņotību Eiropas un starptautisko organizāciju starpā. Atzinumā Komiteja ierosināja izveidot Eiropas vai, vēlams, starptautisku vadības kodeksu, vadlīniju un masu pasākumu sistēmu, lai nodrošinātu nepilngadīgo un cilvēka cieņas atbilstošu aizsardzību.

2.4 Pēc šī sākotnējā dokumenta Kopienas līmenī Padome un Komisija pieņēmusi vairākas iniciatīvas ar līdzīgiem apsvērumiem⁽⁹⁾.

⁽⁸⁾ Atzinums 1998. gada 10. jūlija OV C 214. Referente bija *Barrow* kdze.

⁽⁹⁾ Vissvarīgākās no tām ir:

- a) Eiropas Parlamenta un Padomes 1999. gada 25. janvāra **Lēmums Nr. 276/1999/EK**, ar ko pieņem vairāku gadu Kopienas darbības plānu drošāka Interneta lietojuma veicināšanā, apkarojot nelikumīgu un kaitīgu saturu globālajos tīklos, galvenokārt attiecībā uz bērnu un nepilngadīgo aizsardzību (1999. gada 6. februāra OV L 33; grozījumi tajā izdarīti ar 2003. gada 16. jūnija Lēmumu 1151/2003/EK, 2003. gada 1. jūlija OV L 162, ar ko pagarina darbības plānu uz diviem gadiem);
- b) Komisijas 1999. gada 14. decembra paziņojums par principiem un vadlīnijām Kopienas audiovizuālajā politikā digitālajā laikmetā, kas nosaka to, ka sistēmai ir jāgarantē arī efektīva sabiedrības vispārējo interešu aizsardzība, tāda kā vārda brīvība un tiesības uz atbildi, autoru un viņu darbu aizsardzība, plurālisms, patērētāju aizsardzība, nepilngadīgo un cilvēka cieņas aizsardzība un valodu un kultūru atšķirību popularizēšana (*COM(1999) 657 final*);
- c) Padomes 1999. gada 17. decembra secinājumi par nepilngadīgo aizsardzību, ievērojot digitālo audiovizuālo pakalpojumu attīstību, kuros izcelta nepieciešamība pieņemt un papildināt pašreizējās sistēmas nepilngadīgo aizsardzībā pret kaitīgu audiovizuālo saturu, ņemot vērā pastāvīgās tehniskās, sociālās un tirgus norises (2000. gada 12. janvāra OV C 8);
- d) 2000. gada 8. jūnija Direktīva 2000/31/EK par elektronisko tirdzniecību, kas satur noteikumus, kuri attiecas uz nepilngadīgo un cilvēka cieņas aizsardzību, jo īpaši 16. panta 1. punkta e) apakšpunkts, saskaņā ar kuru dalībvalstīm un Komisijai jārosina vadības kodeksu sastādīšana saistībā ar nepilngadīgo un cilvēciskās cieņas aizsardzību (2000. gada 17. jūlija OV L 178);
- e) Komisijas paziņojums: Drošākas informācijas sabiedrības radīšana, uzlabojot informācijas infrastruktūru drošību un apkarojot ar datoru darbību saistītos noziegumus; paziņojuma ierosināta virkne juridisku un nejuridisku pasākumu, kā reaģēt uz privātuma pārkāpumiem, neatļautu piekļuvi, rūpniecisko sabotāžu un intelektuālā īpašuma pārkāpumiem (*COM(2000)890 final*) un atzinums: referents: *Dantin* kungs, un priekšlikums pamata lēmumam par realizētiem uzbrukumiem informācijas sistēmām (2002. gada 19. aprīļa *COM(2002) 173 final* un 2001. gada 28. novembra atzinums 2002. gada 21. janvāra OV C 48: Komisijas paziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam, Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par tīklu un informācijas drošību: priekšlikums attiecībā uz Eiropas politikas pieeju: referents: *Retureau* kungs;
- f) Vērtējuma ziņojums Padomei un Eiropas Parlamentam par Padomes 1998. gada 24. septembra ieteikumu attiecībā uz nepilngadīgo un cilvēciskās cieņas aizsardzību, kas raksturo ieteikuma piemērošanas rezultātus kā "rosinošus". Tomēr ziņojumā izcelta arī nepieciešamība vairāk iesaistīties lietotājiem un atvēlēt vairāk laika pilnīgai ieteikuma piemērošanai. Šie jautājumi tika izcelti Padomes 2001. gada 23. jūlija secinājumos par Komisijas vērtējuma ziņojumu (2001. gada 31. jūlija OV C 213);
- g) ceturtais ziņojums no Komisijas par Direktīvu 89/553/EEC *Televīzija bez robežām*, kas pieņemta 2003. gada 6. janvārī, kuras pielikumā, darba programmā attiecībā uz direktīvas pārskatīšanu, ierosināta plaša apspriešanās, kuras uzmanība *inter alia* būtu vērsta uz nepilngadīgo aizsardzības un tiesību uz atbildi problēmām (2003. gada 06. janvāra *COM(2002) 778* galīgā versija). Apspriešanās tika balstīta uz diskusijas dokumentiem, kas publicēti Komisijas tīmekļa vietnē: http://europa.eu.int/comm/avpolicy/regul/review-twtf2003/consult_en.htm;
- h) otrs vērtējuma ziņojums par Padomes 1998. gada septembra ieteikumu attiecās uz iepriekš minēto un tika pieņemts 2003. gada 12. decembrī, un saturēja kritisku dalībvalstu un ES līmenī pieņemto pasākumu analīzi;
- i) Komisijas paziņojums par Eiropas reglamentējošās audiovizuālās politikas nākotni, kas nosaka Kopienas politikas vidēja termiņa prioritātes attiecībā uz apspriežamās nozares reglamentēšanu, vērtējot nozari paplašinātajā Eiropā, un kurā, ņemot vērā plašās apspriešanās procesa, kas saistīts ar direktīvu *Televīzija bez robežām*, apsvērumus, Komisija runāja par nepieciešamību ieteikumu par nepilngadīgo un cilvēciskās cieņas aizsardzību atjaunināt, galveno uzmanību pievēršot pašregulējošiem un līdzregulējošiem modeļiem, jo īpaši ņemot vērā tiešsaistes vidi, lai nodrošinātu pienācīgu cieņu pret nepilngadīgo un sabiedriskās kārtības aizsardzības principiem. Komisija paziņoja arī to, ka tā pieņem ideju par tiesībām uz atbildi, kas attiecas uz visiem plašsaziņas līdzekļu veidiem un kas sākotnēji jāiestrādā ieteikumā par nepilngadīgo un cilvēciskās cieņas aizsardzību, 2003. gada 15. decembra *COM(2003) 784* galīgā versija;
- j) pašreizējais priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam par daudzgadīgas Kopienas programmas izveidi attiecībā uz drošāka Interneta un jauno tiešsaistes tehnoloģiju lietojuma veicināšanu, galveno uzmanību vēršot uz gala lietotājiem – jo īpaši vecākiem, audzinātājiem un bērniem (2004. gada 12. marta *COM(2004) 91* galīgā versija).

2.5 Arī EESK pieņēmusi virkni iniciatīvu, kurās minēti identiski apsvērumi. Vissvarīgākās no tām ir šādas:

- a) atzinums par *Programmu bērnu aizsardzībai Internetā* ⁽¹⁰⁾;
- b) atzinums attiecībā uz Komisijas paziņojumu par principiem un vadlīnijām Kopienas audiovizuālajā politikā digitālajā laikmetā ⁽¹¹⁾;
- c) atzinumi par priekšlikumiem Lēmumiem 276/1999/EK un 1151/2003/EK (attieciņi dok. COM(1998) 518 final un COM(2002) 152 final) ⁽¹²⁾;
- d) atzinums par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam par drošāku Interneta lietošanu (2004. gada 12. marta dok. COM(2004) 91 final) ⁽¹³⁾.

Lasītājs var iepazīties ar šajos dokumentos izteiktajiem apsvērumiem un ieteikumiem.

3. Vispārējās piezīmes

3.1 EESK atzinīgi novērtē Komisijas iniciatīvu paplašināt un ieviest EP un Padomes 1998. gada 24. septembra ieteikumu, ņemot vērā otrā vērtējuma ziņojuma ieviešanas rezultātus tādos galvenajos aspektos kā nepilngadīgo un cilvēka cieņas aizsardzība, jebkādas formas sociālās diskriminācijas apkarošana un tiesību uz atbildi nodrošināšana visos plašsaziņas līdzekļos, ieskaitot Internetu.

3.2 EESK atzīst, ka pašreiz Līgums nepiešķir Eiropas Savienībai pašai savas pilnvaras saskaņot tiesību aktus audiovizuālajā nozarē, nožēlo šādu stāvokli un iesaka pievērst tam uzmanību, nākamreiz pārskatot Līgumus.

3.3 EESK uzskata par nelōģisku to, ka, lai aizsargātu nepilngadīgos un cilvēka cieņu, lai aizsargātu godu un privātumu plašsaziņas līdzekļos Eiropas Savienībā ar pilnībā atvērtām robežām, kā paredzēts Direktīvā *TV bez robežām*, kā galvenais faktors jāizmanto nevis tiesības, kas saistītas ar personību kā tādu, bet gan *“Eiropas audiovizuālo un informācijas pakalpojumu nozares konkurētspējas attīstība”*. Šo iedzīvotāju pamattiesību būtības aizsardzību nedrīkst uzlūkot kā vienkāršu gadījuma aspektu audiovizuālā tirgus attīstības mērķa sasniegšanā.

3.4 EESK tomēr atzīst, ka, ņemot vērā iepriekš minētos tiesiskos ierobežojumus, Komisijas izstrādātais ieteikums kopumā ir labākais veids, kā risināt attiecīgos aktuālos jautājumus. Komiteja piekrīt arī Komisijas ierosinātajam šā ieteikuma juridiskajam pamatojumam (Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 157. pants), kas faktiski ir identisks juridiskajam pamatojumam, kāds ir Padomes 1998. gada 24. septembra ieteikumam par Eiropas audiovizuālo un informācijas pakalpojumu nozares konkurētspējas attīstību, veicinot valstu sistēmu darbību, kuras mērķis ir salīdzināma un efektīva nepilngadīgo un cilvēka cieņas aizsardzības līmeņa sasniegšana ⁽¹⁴⁾, ko papildina pašreizējais ieteikuma projekts un Padomes 2000. gada 20. decembra lēmums par programmas īstenošanu Eiropas audiovizuālo darbu attīstības, izplatīšanas un popularizēšanas veicināšanai (MEDIA Plus — attīstība, izplatīšana un popularizēšana 2001. — 2005. gadā) ⁽¹⁵⁾.

3.5 EESK atkārtoti uzsver viedokli, kas izteikts atzinumā ⁽¹⁶⁾ par priekšlikumu *Padomes ieteikumam par nepilngadīgo un cilvēka cieņas aizsardzību audiovizuālo un informācijas pakalpojumu nozarē* (98/C 214/07) attiecībā uz to, ka Eiropas audiovizuālo un informācijas pakalpojumu nozare pilnīgu savu potenciālu var īstenot tikai uzticēšanās gaisotnē, kuru savukārt iespējams panākt, vienīgi garantējot nepilngadīgo un cilvēka cieņas aizsardzību.

⁽¹⁰⁾ Atzinums, 2002. gada 28. februāra OV C 48. Referente bija Davison kundze.

⁽¹¹⁾ Atzinums, 2001. gada 16. janvāra OV C 14. Referenti bija Morgan kungs un Carroll kungs.

⁽¹²⁾ 1998. gada 10. jūlija OV C 214, referente bija Drifhout-Zweijtzer kundze, un Atzinums, 2003. gada 26. marta OV C 73/2003. Referente bija Davison kundze.

⁽¹³⁾ Atzinums (OV C 157, 28.6.2005), ko Nodaļa pieņēma 2004. gada 16. decembrī. Referenti bija Retureau kungs un Davison kundze.

⁽¹⁴⁾ 1998. gada 7. oktobra OV L 270, 48. lpp.

⁽¹⁵⁾ 2001. gada 17. janvāra OV L 13, 35. lpp. Skatīt arī neseno priekšlikumu lēmumam par MEDIA 2007 programmu, 2004. gada 14. jūlija COM(2004) 470 galīgā versija, un EESK atzinumu, ko sastādījis šī atzinuma referents.

⁽¹⁶⁾ Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par *Padomes ieteikumu attiecībā uz nepilngadīgo un cilvēciskās cieņas aizsardzību audiovizuālajos un informācijas pakalpojumos* (98/C 214/07), 1998. gada 10. jūlija OV C 214, 25. lpp.

3.6 EESK apstiprina arī savu uzskatu, ka tikai saskaņotas un integrētas starptautiskās pieejas audiovizuālo pakalpojumu regulēšanai rezultātā iespējams efektīvi īstenot jebkādas aizsardzības pasākumus, jo īpaši attiecībā uz tādiem aspektiem, kā reitinga sistēmas un filtrējošas programmatūras, un atbildības par nelikumīgu un kaitīgu saturu skaidrojums. Tādēļ arī Komiteja atkārtoti izsaka aicinājumu uz lielāku sadarbību un saskaņotību Eiropas un starptautisko organizāciju starpā un atkārtoti izsaka priekšlikumu izveidot starptautiskus vadības kodeksus, vadlīnijas un pamatpasākumus atbilstošas nepilngadīgo un cilvēka cieņas aizsardzības nolūkā.

3.7 EESK īpašu uzmanību vērš uz cilvēka cieņas jēdziena definīciju, kādu sniedz Eiropas Savienības Pamattiesību harta, kas ir Eiropas Konstitūcijas neatņemama sastāvdaļa (I-2. pants), un uz nepieciešamību — saistībā ar šo priekšlikumu ieteikumam — šo jēdzienu pārskatīt tādejādi, lai tas pilnībā atbilstu iepriekš minētās Hartas mērķim un saturam.

3.8 EESK uzskata, ka efektīvas nepilngadīgo un cilvēka cieņas aizsardzības nodrošināšanai saistībā ar audiovizuālo un informācijas pakalpojumu nozares tehnoloģisko attīstību jo īpaši nepieciešama plašsaziņas līdzekļu pārzināšanas veicināšana, "lai patērētāji varētu lietot plašsaziņas līdzekļus atbilstoši sabiedrības vērtībām, un attīstīt spriestspēju šajos jautājumos" ⁽¹⁷⁾.

3.9 Gadījumos, kas jo īpaši attiecas uz Interneta lietojumu, EESK uzskata, ka būtiski ir saskaņot politiku un pasākumus, lai veicinātu nepilngadīgo prasmes attiecībā uz drošu Interneta lietojumu, un attiecīgi ir vienisprātis ar secinājumiem, kuri izteikti Eiropas forumā par kaitīgu un nelikumīgu kibernaturu: pašregulēšana, lietotāju aizsardzība un plašsaziņas līdzekļu atbildība, ko 2001. gada 28. novembrī organizēja Eiropas Padome ⁽¹⁸⁾.

3.10 EESK atkārtoti izsaka savu atbalstu pašregulēšanai, kur tā ir pamatota, un izceļ līdzregulējošu modeļu lietojuma nozīmību, jo tie ir sevišķi efektīvi noteikumu par nepilngadīgo aizsardzību ieviešanā, kā īpaši uzsvērts Komisijas 2003. gada 15. decembra paziņojumā *Eiropas normatīvās audiovizuālās politikas nākotne* COM(2003) 784 final ⁽¹⁹⁾.

3.11 Neierobežojot plašsaziņas līdzekļu pārzināšanas veicināšanas būtiski svarīgo nozīmi, EESK apsveic ideju par Kopienas kritēriju izveidi attiecībā uz audiovizuālā satura raksturojumu un identifikāciju, vienlaikus tomēr uzsverot, ka, lai ņemtu vērā specifiskus kultūras raksturlielumus, saturs jāpārskata kā valsts, tā reģionālajā līmenī.

3.12 EESK vēlas izteikt savu atbalstu vairumam pozitīvo inovāciju un attīstības ieviržu jaunajā Komisijas iniciatīvā, kas atspoguļo nozīmīgu progresu saistībā ar tās iepriekšējo ieteikumu. No šīm inovācijām Komiteja vēlas izcelt:

- a) atsauci I.2. punkta pirmajā ievilkumā uz plašsaziņas līdzekļu pārzināšanu un izglītošanas programmām attiecībā uz plašsaziņas līdzekļiem,
- b) aicinājumu uz aktīvu rosināšanu cīņai pret visām un jebkādam diskriminācijas formām, pirmkārt un galvenokārt pret jebkādu pilnīgi pasīvu "izvairīšanās" no šādas diskriminācijas koncepciju, kas minēta I.3. punktā,
- c) ideju par saskaņošanu "no apakšas līdz pat augšai" sadarbības rezultātā starp pašregulējošajām un līdzregulējošajām iestādēm dalībvalstīs un apmainoties ar labākajām praksēm attiecībā uz tādiem jautājumiem kā kopīgu aprakstošu simbolu sistēma, kas palīdzētu lietotājiem novērtēt programmu saturu (II punkta 1. apakšpunkts),
- d) un jo īpaši ieteikumu par tiesību uz atbildi nodrošināšanu visos plašsaziņas līdzekļos, ieskaitot Internetu, pieņemot, ka tādas pašas tiesības attieksies uz visām pašu Kopienas iestāžu publikācijām un pārraidēm.

3.13 EESK tomēr uzskata, ka bija jāparedz iespēja vēl vairāk izvērst ieteikto pieeju šādos veidos:

⁽¹⁷⁾ Eiropas Parlamenta rezolūcijas par Komisijas vērtējuma ziņojumu Padomei un Eiropas Parlamentam par Padomes 1998. gada 24. septembra ieteikuma attiecībā uz nepilngadīgo un cilvēciskās cieņas aizsardzību piemērošanu 14. punkts COM(2001) 106.

⁽¹⁸⁾ Eiropas forums par kaitīgu un nelikumīgu kibernaturu: pašregulēšana, lietotāju aizsardzība un plašsaziņas līdzekļu atbildība, 2001. gada 28. novembris (Cilvēktiesību ēka).

⁽¹⁹⁾ Komisijas paziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai: Eiropas normatīvās audiovizuālās politikas nākotne, 2003. gada 15. decembra COM(2003) 784 galīgā versija; skatīt arī informatīvā ziņojuma projektu par pašreizējo līdzregulējošo un pašregulējošo stāvokli vienotajā tirgū (2004. gada 16. novembra INT/2004. Referents bija Vever kungs.

4. Īpašas piezīmes

4.1 Nepilngadīgo aizsardzība

4.1.1 Nepilngadīgie nav vienīgā grupa, kam nepieciešama īpaša aizsardzība pret noteiktu kaitīgu un bīstamu saturu, kurš jo īpaši saistīts ar vardarbību, pornogrāfiju un pornogrāfiju, — tas attiecas arī uz citām paaugstināta riska vai mazāk aizsargātām grupām, piemēram, vecāka gadagājuma cilvēkiem vai personām ar mācīšanās spēju traucējumiem, un ieteikumā jāņem vērā arī minētās grupas.

4.1.2 Dažādi aspekti attiecībā uz nepilngadīgo aizsardzību, ko izvirzījusi EESK savā neseno atzinumā par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam par daudzgadu Kopienas programmas izveidi attiecībā uz Interneta drošāka lietojuma veicināšanu⁽²⁰⁾, jāuzlūko kā noderīgi ieteikumi dalībvalstīm, kuri jāiestrādā šajā priekšlikumā ieteikumam, tostarp jo īpaši:

- a) labāka apmācība un informācija par līdzekļiem, kā Interneta lietojumu padarīt drošāku,
- b) atbildības prasīšana no Interneta pakalpojumu sniedzējiem un pienākuma uzlikšana nekavējoties ievērot jebkuru juridiskas iestādes lēmumu, kurā noteikts, ka viņiem jāpārtrauc nelikumīgu, kaitīgu vai bīstamu programmu vai satura raidīšana,
- c) "karsto līniju", filtrēšanas tehnoloģiju, satura reitinga, pretsurogātsūtījumu un nesankcionētu komercsūtījumu pasākumu ieviešanas rosināšana un atbalsts,
- d) atbildības noteikšana Interneta piekļuves programmatūras un serveru ekspluatācijas sistēmu autoriem par jebkādu pārdoto sistēmu aizsardzību un tehnisko apkalpošanu pret vīrusu uzbrukumiem ar vienlaikus saistībām nodrošināt vienkāršu un pieejamu antivīrusu tehnoloģiju,
- e) sistēmu ieviešana attiecībā uz informācijas par kaitīgu vai bīstamu saturu identificēšanu un nodrošināšanu un jebkāda rasistiska vai ksenofobiska satura vai satura, kas popularizē noziedzību, vardarbību vai naidu, anulēšana.

4.1.3 Īpaša pievēršanās Interneta lietošanai tomēr nenozīmē, ka mazāka uzmanība tiek veltīta tradicionālajiem informācijas nesējiem, jo īpaši radio un televīzijas pārraidēm, saistībā ar ko nopietni nodarījumi pret sabiedrības mazāk aizsargātiem locekļiem, īpaši nepilngadīgajiem, izskatāmi atsevišķi pašregulācijas ceļā vai ar citu organizāciju regulējuma starpniecību.

4.2 Cilvēka cieņas aizsardzība

4.2.1 Cilvēka cieņas aizsardzību plašsaziņas līdzekļos nevar ierobežot tikai ar visu veidu diskriminācijas aizliegumu. Gadījumos, kad to attaisno iespējamā ietekme uz sabiedrību, atbildīgajām valsts iestādēm jāspriež arī par tādām programmām, kuru saturs varētu aizskart jebkuras personas privātumu vai pamattiesības.

4.2.2 Šajā jomā dalībvalstīm jāiesaka:

- a) rosināt plašsaziņas līdzekļus pieņemt precīzu un īpašu ētikas kodeksu, lai nodrošinātu pienācīgu privātuma ievērošanu,
- b) rosināt plašsaziņas līdzekļus ieviest pašregulējošus mehānismus, kur ar sūdzībām varētu vērsties tie, kas cietuši no uzbrukuma privātumam un cilvēciskajai cieņai,

⁽²⁰⁾ Skatīt 13. zemsvītras piezīmi

- c) izveidot neatkarīgas iestādes, ieskaitot tiesas varas iestādes, kas izskatītu šāda veida sūdzības gadījumos, kad pašregulējošie mehānismi izrādījušies neefektīvi,
- d) iedibināt tiesības uz kompensāciju par materiāla un nemateriāla rakstura kaitējumu, kas vienlaikus sniegtu atbildību cietušajiem un darbotos kā brīdinājums tiem, kas atbildīgi par cilvēku privātuma un cilvēciskās cieņas nopietnu un sistemātisku apdraudējumu,
- e) uzraudzīt programmas ar tādu saturu, kas varētu radīt privātuma, cilvēka cieņas un pamattiesību apdraudējumu.

4.3 Tiesības uz atbildi

4.3.1 Papildus tiesībām uz atbildi jāizstrādā noteikums attiecībā uz "tiesībām uz kompensāciju /labojumu/" ar tādu pašu vispārīgo darbības sfēru un tādiem pašiem nosacījumiem, lai apkarotu nepatiesu, nepareizu vai neprecīzu saturu, kas skar cilvēku tiesības.

4.3.2 Skaidri un nepārprotami jānorāda, ka tiesības uz atbildi iespējams garantēt ne tikai ar tiesību aktiem, bet arī piemērojot līdzregulējošus un pašregulējošus pasākumus.

4.3.3 Pielikumā iekļaujami noteikumi par

- a) precīzu un obligātu to gadījumu apzināšanu, kuros atbildes vai labojuma publikāciju iespējams atteikt (kā noteikts Eiropas Padomes Rezolūcijā 74/26), un īsa galīgā termiņa noteikšanu, kādā jebkāds šāds atteikums izdarāms,
- b) principu, ka atbildei jānodrošina tāda pati ievērošana publikācijas vietā vai pārraides veidā, kāda bijusi publikācijai/pārraidei, uz kuru tiek atbildēts;
- c) principu, ka tiesību uz atbildi un tiesību uz labojumu realizēšanai jānotiek bez maksas.

4.3.4 Pielikuma pirmais ievilkums, kurā lasāms *neatkarīgi no valsts piederības*, jāpapildina ar *vai dzīves vietas*.

5. Nobeiguma piezīmes.

5.1 EESK vēlreiz izsaka savu atzinību ieteikuma priekšlikumam, kas šobrīd tiek izskatīts, ar iebildēm, kādas izteiktas "īpašo piezīmju" sadaļā, un, ņemot vērā, ka tehnoloģiskās inovācijas un progress radīs jaunas risināmas problēmas gan kvalitātes, gan kvantitātes izpratnē, ierosina arī to, ka četros gados pēc ieteikuma pieņemšanas jāveic tā ietekmes uz dalībvalstīm, nozari un citām ieinteresētajām pusēm izvērtējums.

5.2 Paturot prātā izvērtējuma procesu, kas minēts iepriekšējā punktā, EESK ierosina izveidot uzraudzības centru, kura uzdevums būtu sistemātiski pārskatīt dalībvalstu, nozares un iesaistīto pušu veiktos pasākumus šī ieteikuma ieviešanā.

Briselē, 2005. gada 9. februārī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu
komitejas
priekšsēdētāja
Anne-Marie SIGMUND